

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Dorota Toczyłowska
Protokolant:	protokolant sądowy Katarzyna Waśko

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi

o zapłatę

I. Oddała powództwo;

II. Zasądza od powódki A. G. na rzecz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powódka A. G. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnosila o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 199.908,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za wywłaszczenie i niemożność odzyskania w naturze nieruchomości stanowiących część dawnego majątku H., o pow. 86,3876 ha) z uwagi na wydanie nieważnej decyzji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 września 1948r., znak (...), oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych (k.2-10).

Uzasadniając swoje stanowisko powołała się na treść decyzji nr (...)Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21.06.2012r. stwierdzającą nieważność orzeczenia z dnia 25.09.1948r., znak (...), treścią której na cele reformy rolnej podlegały przejściu nieruchomości stanowiące własność albo współwłasność osób fizycznych i prawnych, jeżeli ich rozmiar łączny przekraczał bądź 100ha powierzchni ogólnej bądź 50 ha użytków rolnych. Powódka jest jedyną spadkobiercą nieruchomości, następcą prawnym właścicieli pozbawionych posiadania i własności nieruchomości objętych żądaniem pozwu. Wskazała też, iż w dniu 28.09.2015r., w sprawie o sygn. I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku zapadło orzeczenie zasądające od Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na jej rzecz kwotę 1.298.812,21 zł tytułem odszkodowania za wydanie wadliwej decyzji, utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 04.02.2016r., sygn. I ACa 1052/15. Kwota ta stanowiła roszczenie częściowe powódki. Zgodnie bowiem z wyceną biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości, całkowita wartość wywłaszczonych

gruntów wynosiła 1.498.721 zł. W świetle powyższego, dochodzona pozwem kwota stanowi różnicę pomiędzy aktualną wartością wywłaszczonych ziem a zasądzonym już roszczeniem w w/w sprawie. Omówiła zagadnienie dotyczące legitymacji biernej po stronie Skarbu Państwa, istnienie związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji a szkodą, którą poniosła, jako wywołującą nieodwracalne skutki prawne w rozumieniu art. 156 § 2 k.p.a., z ostrożności procesowej zakwestionowała ewentualny zarzut zasiedzenia nieruchomości przez stronę pozwaną, albowiem w jej ocenie sposób wejścia przez Skarb Państwa w posiadanie ziemi (przed wydaniem decyzji o wywłaszczeniu i bez wyraźnego upoważnienia ustawowego) determinuje ocenę, że stał się posiadaczem samoistnym w złej wierze.

W odpowiedzi na pozew, Skarb Państwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w pierwszej kolejności wnosił o odrzucenie pozwu – powołując się na treść art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., albowiem w jego o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona (sprawa I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku, poprzednia sygn. I C 1864/12), w której uzyskała już odszkodowanie w wysokości 1.298.812,21 zł wraz z odsetkami. Pozwany podkreślał, że w jego ocenie brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia, aby roszczenie zasądzone w tej sprawie należało traktować jako częściowe.

Dodatkowo, w przypadku niepodzielenia przez Sąd powyższego stanowiska, wnosił o oddalenie powództwa w całości, podniósł zarzut przedawnienia roszczenia oraz domagał się zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego (k.99-107).

Treścią uzasadnienia zakwestionował roszczenie co do zasady, jak i co do wysokości. W jego ocenie, stwierdzenie wadliwości orzeczenia z 1948r. (wskazywanego jako podstawa zwrotu nieruchomości, względnie zapłaty za nie) miało miejsce w dniu 21 czerwca 2012r., zaś pozew w niniejszej sprawie datowany jest na 15 lipca 2016r., a więc po upływie 3-letniego terminu wskazanego treścią art. 160 § 6 k.p.a. Wskazał także, iż sprawa I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku rozstrzygana była na podstawie art. 160 k.p.a., który winien mieć zastosowanie także w niniejszym postępowaniu, w szczególności odnośnie żądania zapłaty za nieruchomość. Zdaniem pozwanego, różnica kwotowa pomiędzy wartościami wyceny „na korzyść” sprawy I C 881/14 – w zestawieniu z wartością ustaloną przez biegłego w sprawie I C 1864/12 (wyrok z dnia 05.11.2013r.) – wynosi 199.908,79 zł. Tymczasem, sama tylko kwota odsetek, jaką uzyskała powódka w wyniku zasądzenia ich od dnia wskazanego w kwestionowanym wyroku (05.11.2013r.) do dnia wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (28.09.2015r.) wyniosła ponad 270.000 zł, a więc powódka uzyskała swoistą „nadwyżkę”. Wyrok powyższy został wykonany przez pozwanego, przy czym w dalszej części kwestionował datę odsetek, wskazując iż – w jego ocenie – jest to świadczenie nienależne.

Ustosunkowując się do powyższych twierdzeń, pismem procesowym z dnia 24.10.2016r. powódka podniosła, iż w sprawie nie zachodzi negatywna przesłanka procesowa uzasadniająca odrzucenie pozwu – powaga rzeczy osądzonej, której zakres uregulowany jest treścią art. 366 k.p.c. (k.114-116).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie pozostawało, iż orzeczeniem z dnia 7 grudnia 1946r., w sprawie (...)Wojewódzki Urząd Ziemski w Białymstoku uznał za niepodlegający przejęciu na cele reformy rolnej majątek H. D. o powierzchni 108, 0842 ha, stanowiący była własność W. H. (1), W. H. (2) i L. H. z tym, że niniejsza decyzja uprawnia właścicieli do ubiegania się o ekwiwalent o równej jakości i wartości w trybie przepisów dekretu PKWN z dnia 28 czerwca 1945r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i osadnictwa.

W wyniku rozpoznania odwołania W. H. (3) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych orzeczeniem z dnia 25 września 1948r. znak: (...)uchylił powyższe rozstrzygnięcie oraz stwierdził, że majątek ziemski po J. H. z dniem 13 września 1944r. przeszedł z mocy prawa, w całości, bez wynagrodzenia na własność Skarbu Państwa na cele reformy rolnej w oparciu o art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Organ podniósł, że dokonany w 1936 r. podział miał jedynie charakter faktyczny, a nie prawny, w następstwie czego spadkobiercy J. H. byli współwłaścicielami całej nieruchomości.

Dowód: orzeczenie z dnia 07.12.1946 r. (k.14-15); orzeczenie z dnia 25.09.1948r. (k.16-17);

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 1958r. w sprawie o sygn. akt C 133/57 Sąd Powiatowy w Sokółce odtworzył częściowo akta byłego Sądu Grodzkiego w Sokółce z 1936 r. w sprawie z powództwa W. H. (1) przeciwko W. H. (2) i L. H. o dział majątku spadkowego. Na tej podstawie Sąd Powiatowy w Sokółce stwierdził, że w czerwcu 1936 r. dokonano podziału majątku spadkowego po zmarłym J. H.. Na jego mocy przyznano na własność W. H. (1), W. H. (2) i L. H. odpowiednio 28, 3724 ha (działka nr (...) o powierzchni 26,2794 ha, działka nr (...) o powierzchni 2, 0930 ha), 29, 3886 ha (działka nr (...)) i 28,6270 ha (działka nr (...) o powierzchni 26,3790 ha i działka nr (...) o powierzchni 2,2480 ha). Ustalono, że wchodzący w skład spadku las o powierzchni 21, 6962 ha pozostanie we wspólnym użytkowaniu wszystkich spadkobierców aż do czasu scalenia gruntów leśnych, kiedy to każdy ze spadkobierców otrzyma 1/3 część lasu i gruntów leśnych.

Dowód: odpis postanowienia Sądu Powiatowego w Sokółce z dnia 10.04.1958 r., sygn. akt C 133/57 (k.18-20);

Następcą prawnym właścicieli nieruchomości wyodrębnionych w 1936r. w drodze podziału majątku spadkowego jest powódka A. G.. Postanowieniem z dnia 19 maja 2010r. w sprawie I Ns 104/10 Sąd Rejonowy w Augustowie stwierdził bowiem, że spadek po W. H. (4) na podstawie testamentu notarialnego nabyła A. G..

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 19.05.2010r. (k.21);

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2011r. w sprawie I Ns 11700/10 Sąd Rejonowy w Sokółce stwierdził, że spadek po L. H. c. J. i W. na podstawie ustawy nabyła bratanica W. K., spadek po W. H. (1) s. J. i W. na podstawie ustawy nabyła żona W. G. (1) z pierwszego małżeństwa H. oraz córka W. K., spadek po W. G. (2) z pierwszego małżeństwa H. na podstawie ustawy nabyła córka W. K.. Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2013r. Sąd sprostował oczywistą omyłkę w/w postanowienia, w oznaczeniu daty śmierci spadkodawczyni.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Sokółce z dnia 14.04.2011r. (k.26-27); postanowienie z dnia 15.01.2013r. (k.28);

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r. w sprawie I Ns 12489/12 Sąd Rejonowy w Sokółce uzupełnił postanowienie tego Sądu z dnia 14 kwietnia 2011 r. w sprawie I Ns 11700/10, stwierdzając, że: wchodzące w skład spadku po W. H. (1) gospodarstwo rolne z mocy ustawy dziedziczą żona W. G. (1) z pierwszego małżeństwa H. i córka W. K., wchodzące w skład spadku po W. H. (2) gospodarstwo rolne z mocy ustawy dziedziczy siostra L. H., wchodzące w skład spadku po W. G. (1) gospodarstwo rolne z mocy ustawy dziedziczy córka W. H. (4).

Dowód: okoliczności bezsporne, akta sprawy I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku;

Decyzją z dnia 21 czerwca 2012 r. nr (...)Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi stwierdził nieważność orzeczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 września 1948 r. W uzasadnieniu wskazał, że w chwili wejścia w życie dekretu PKWN, tj. w dniu 13 września 1944 r., majątek ziemski (...)stanowił trzy niezależne od siebie nieruchomości będące własnością trzech różnych podmiotów i nie podlegał przejęciu na cele reformy rolnej. Do podziału tego majątku doszło bowiem przed dniem 1 września 1939 r. Nie spełniał on zatem norm powierzchniowych przewidzianych w art. 2 ust. 1 lit e dekretu PKWN o reformie rolnej.

Dowód: decyzja z dnia 21.06.2012 r. (k.29-33); postanowienie w przedmiocie sprostowania błędu pisarskiego w decyzji (k.34-35);

W związku z powyższym, powódka zainicjowała postępowanie przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zapłatę odszkodowania za szkodę w kwocie 1.298.812,21 zł, albowiem doszło do przymusowego przejęcia majątku H. D. na cele reformy rolnej, wskutek czego utraciła możliwość dysponowania nieruchomościami stanowiącymi jej własność.

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie I C 881/14 zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki A. G. kwotę 1.298.812, 21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w zakresie pozostałych odsetek oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Wskutek apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok w części rozstrzygającej o żądaniu pozwu i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że o jego wydaniu przesądziło uwzględnienie podniesionych przez pozwanego zarzutów naruszenia art. 361 § 1 i art. 363 §1 k.c., a także art. 154 w związku z art. 153 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i art. 160 § 1 k.p.a. Sąd I instancji nie wyjaśnił bowiem, wskutek jakich zdarzeń nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa w drodze nieważnej decyzji administracyjnej przeszły na osoby fizyczne, czy doszło do definitywnej utraty prawa własności po stronie właścicieli i ich następcy prawnego, czy też nieruchomości te są jedynie w posiadaniu osób fizycznych. Sąd Okręgowy ograniczył się do zdarzenia sprawczego i do stwierdzenia, że nastąpiła definitywna utrata prawa, nie rozważył jednak tych zdarzeń w aspekcie przyczynowości. Wobec wstecznego skutku stwierdzenia nieważności decyzji z 1948 r. konieczne było wyjaśnienie, czy własność nieruchomości pozostała przy jej właścicielach z daty wydania nieważnej decyzji, czy wskutek innych zdarzeń przeszła skutecznie na osoby trzecie. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że powódka poniosła szkodę polegającą na definitywnej utracie prawa własności wszystkich nieruchomości, których dotyczy spór. Pozwany skutecznie zakwestionował ocenę Sądu Okręgowego, że służy jej prawo wyboru między restytucją naturalną, a odszkodowaniem pieniężnym obejmującym całą wartość nieruchomości, których dotyczy pozew. W świetle powyższego doszło do nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji poprzez niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia, jak również zaniechanie ustosunkowania się do merytorycznych zarzutów pozwanego. W ocenie Sądu Apelacyjnego uchylenie wyroku było konieczne z racji ustalenia rozmiarów szkody sprzecznie z regułą wynikającą z art. 160 § 1 k.p.a. (konieczność ustalenia szkody rzeczywistej). Sąd II instancji wskazał, że w analizowanej sprawie szkodą rzeczywistą nie jest aktualna wartość całego majątku H. D. (poza lasem), ale wartość trzech powstałych wskutek dokonanego w 1936 r. podziału odrębnych nieruchomości rolnych, jakie przypadły poprzednikom prawnym powódki, oceniana według stanu z daty przejęcia (1948r.), przy uwzględnieniu aktualnych w tamtym czasie realiów, zniszczeń wojennych (brak inwentarza, siedliska, wyrąbanie lasu) i związanej z tym problematycznej możliwości pełnego rolniczego wykorzystania przejętych w trybie przepisów dekretu o reformie rolnej gruntów. Konieczne jest ustalenie, jakie nieruchomości wchodziły w skład gruntów nabytych w 1936r. przez każdego z poprzedników prawnych powódki i jaka jest ich wartość. Sąd przy ponownym rozpoznaniu sprawy winien nakazać biegłemu, aby ustalił rodzaj istniejących na spornych działkach użytków, przy uwzględnieniu dostępnych mu danych geodezyjnych i zapisu zawartego w protokole przejęcia dołączonym do opinii biegłego M. S.. Powyższe kwestie wymagały, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 28 września 2015r. Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie I C 881/14 zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz powódki A. G. kwotę 1.298.812,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnął o kosztach procesu. Jeszcze w toku powódka rozszerzyła powództwo do kwoty 1.498.721 zł, aczkolwiek nie uczyniła tego zgodnie z przewidzianymi przepisami prawa wymogami. Sąd przyjął, że czynność ta była więc bezskuteczna.

Powyższe orzeczenie Sądu Okręgowego w Białymstoku zapadło w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, m.in. operat szacunkowy biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości w zakresie wyceny nieruchomości rolnej – majątek H. D.. W toku poczynionych ustaleń przyjęto, że w 1961 r. na terenie wsi H. założono operat ewidencji gruntów. Grunty wsi oraz majątku H. podzielono na szereg działek, jak również wydzielono drogi dojazdowe. Działki wyodrębnione z nieruchomości przejętej przez Skarb Państwa zostały w zakresie 86,3876 ha nabyte na własność osób fizycznych w drodze notarialnych umów sprzedaży oraz w oparciu o akty własności ziemi wydane w trybie ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Właściciele tych

działek zbyli je następnie odpłatnie, bądź nieodpłatnie innym osobom fizycznym. Działki o łącznej powierzchni 23, 46 ha Skarb Państwa przekazał w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasów Państwowych Nadleśnictwo K.. Działki stanowiące drogi o numerach (...) i łącznej powierzchni 2,59 ha są w posiadaniu samoistnym gminy S.. Działka nr (...) o powierzchni 2,31 ha i nr 303/2 o powierzchni 1 ha są w użytkowaniu Powiatowego Zarządu Dróg. Wartość nieruchomości objętych na własność przez osoby fizyczne wynosi według stanu z 1948 r., a według cen aktualnych kwotę 1.498.721 zł.

Już po wydaniu w/w orzeczenia zaakcentowała, że dochodzone pozwem kwoty stanowiły kwoty częściowe w rozumieniu art. 321 § 1 k.p.c.

Dowód: orzeczenie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 28.09.2015r., sygn. I C 881/14 (k.36-46); oświadczenie (k.49); operaty szacunkowe (k.50-78; 79-91); akta sprawy I C 881/14 (k.119-212v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych przedstawionych przez strony procesu, których treść co do zasady nie była kwestionowana, a także akt sprawy I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku. Spór koncentrował się wokół zagadnienia dopuszczalności / niedopuszczalności drogi sądowej oraz przedawnienia roszczenia.

Sąd Okręgowy podzielił argumentację strony pozwanej w części dotyczącej podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia powódki w świetle art. 6 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. z 1956 r., Nr 54, poz. 243). Do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma bowiem zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. (uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/10). Przepis ten został co prawda uchylony przez art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., Nr 162, poz. 1692) z dniem 1 września 2004 r., a więc przed chwilą złożenia pozwu w niniejszej sprawie do sądu. Od tej daty, w myśl powołanej ustawy nowelizującej, podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa stanowi przepis art. 417¹ k.c. Problem ten rozwiązuje jednak przepis art. 5 powołanej ustawy nowelizującej, zgodnie z którym do zdarzeń i stanów powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, w brzmieniu obowiązującym do tego dnia. Wykładnia tego przepisu, potwierdzona w przytoczonej wyżej uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego prowadzi do wniosku, że zdarzeniem w rozumieniu tego przepisu jest wydanie ostatecznej wadliwej decyzji; w konsekwencji do takich decyzji, podjętych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, powinno się stosować art. 160 k.p.c., chociażby decyzje nadzorcze zapadły później, tj. po dniu 1 września 2004r. Zastosowanie w niniejszej sprawie znajduje zatem art. 160 § 6 k.p.a., który przewiduje trzyletni termin przedawnienia od dnia, w którym stała się ostateczną decyzją stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezsporną pozostawała okoliczność, iż decyzja nadzorcza stwierdzająca wydanie orzeczenia z dnia 25 września 1948r. z naruszeniem prawa została wydana w dniu 21 czerwca 2012r., zaś pozew w niniejszej sprawie wniesiono w dniu 19 lipca 2016r., a więc po upływie 3-letniego terminu.

Jednocześnie, należało rozważyć, czy żądanie zasądzenia przez powódkę od pozwanego kwoty 1.298.812,21 zł w sprawie I C 881/14 tytułem roszczenia częściowego, nie przerwało biegu przedawnienia w zakresie dalszej kwoty, dochodzonej niniejszym postępowaniem.

Zgodzić się należy z poglądem judykatury, w myśl którego przerwanie biegu przedawnienia następuje tylko w granicach żądania będącego przedmiotem procesu – przerwaniu ulega bieg przedawnienia roszczenia objętego żądaniem i w takim rozmiarze, jaki został zgłoszony w żądaniu. Wyjątek od tej zasady wynikał z art. 321 § 2 k.p.c. (zanim został on uchylony) i polegał na tym, że w sprawach o roszczenia alimentacyjne i o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym wniesienie pozwu przerywało bieg przedawnienia wszystkich roszczeń

wynikających z faktów przedstawionych w uzasadnieniu pozwu, w pełnej wynikającej z tych faktów wysokości (zob. uchwała SN(7) z 29.10.1965 r., III PO 15/65, OSN 1966, Nr 6, poz. 89). Czynność przerywająca bieg terminu przedawnienia dotyczy więc wyłącznie tego roszczenia lub roszczeń, w szczególności w zakresie jego (ich) wysokości, które jest (są) objęte żądaniem pozwu, wniosku lub innej czynności procesowej. Wytoczenie powództwa o część należnego uprawnionemu świadczenia przerywa bieg przedawnienia roszczenia wyłącznie w odniesieniu do tej części świadczenia. Należy przy tym odnotować, że przekształcenie powództwa niebędące jego rozszerzeniem niweczy skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia pierwotnie dochodzonego roszczenia, jeżeli doszło do cofnięcia tego żądania i umorzenia postępowania w tym zakresie (uchw. SN z 13.4.1988 r., III CZP 24/88, OSNCP 1989, Nr 9, poz. 138) (art. 123 k.c. t. I, red. Gutowski 2016, wyd. 1 / Mataczyński / Saczywko, komentarz, Legalis).

W ocenie Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy nie nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia. W sprawie I C 881/14 Sądu Okręgowego w Białymstoku powódka wskazywała, że dochodzi wyłącznie częściowego odszkodowania, korzystając z tym zakresie z dyspozycji przepisu art. 321 k.p.c. Jakkolwiek, z poczynionych przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie I C 881/14 ustaleń wynika, że na rozprawie w dniu 14.09.2015r. pełnomocnik powódki domagał się zapłaty kwoty 1.498.721 zł zamiast pierwotnie żądanej sumy w wysokości 1.298.812,21 zł., przy czym zgłoszona zmiana powództwa w postaci jego rozszerzenia nie była skuteczna w świetle art. 193 § 21 k.p.c., zgodnie z którym zmiana powództwa może być dokonana wyłącznie w piśmie procesowym, z wyjątkiem spraw o roszczenia alimentacyjne. Powyższe skutkowało uwzględnieniem powództwa w tej sprawie w wysokości żądanej przez powódkę w piśmie procesowym z dnia 09.10.2013r. Nie ulega również wątpliwości, iż powództwo w w/w sprawie zostało uwzględnione w całości, albowiem z sentencji zapadłego orzeczenia nie wynika, aby jakkolwiek część jej żądania została oddalona. Zgodzić się przy tym należy z powódką, iż w wypadku, w którym wydany wcześniej wyrok uwzględniał w całości żądanie pozwu nie jest wykluczona ocena, że rozstrzygnięcie to obejmowało jedynie część roszczenia. Takie też stanowisko zajął Sąd w niniejszym postępowaniu, przy czym w dalszym ciągu nie wpływa to na skuteczność przerwania biegu przedawnienia.

Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 17.12.2015r., sygn. I ACa 733/15, a ugruntowany w orzecznictwie, zgodnie z którym przerwa biegu przedawnienia wywołana – przykładowo - wniesieniem pozwu tylko co do części roszczeń odnosi się wyłącznie do roszczeń objętych żądaniem. Jeżeli więc czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia albo jego zaspokojenia wyraźnie precyzuje kwotę jakiej dotyczy, to tylko w zakresie tak sprecyzowanej kwoty wywołuje skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia, bowiem w odniesieniu do tej konkretnej części zasądzzonego roszczenia uprawniony podejmuje działania w celu jej zaspokojenia.

W świetle powyższych rozważań Sąd przyjął więc, iż wyłącznie w odniesieniu do kwoty 1.298.812,21 zł czynność w postaci wniesienia pozwu w sprawie prowadzonej pod sygn. I C 881/14 doprowadziła do przerwania biegu przedawnienia. W pozostałej zaś części, a więc kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy wartością z opinii biegłego, tj. 1.498.725 zł a dochodzoną tym postępowaniem, roszczenie uległo przedawnieniu i z tych względów powództwo należało oddalić.

Wyłącznie na marginesie należy również podkreślić, iż w ocenie Sądu nie zasługiwała na uwzględnienie argumentacja strony pozwanej skoncentrowana na zaistnieniu przesłanek determinujących zasadność odrzucenia pozwu w niniejszej sprawie, na zasadzie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., albowiem w części dotyczącej kwoty dochodzonej pozwem w niniejszym postępowaniu, tj. 199.908,79 zł, Sąd Okręgowy w Białymstoku – wobec nieskuteczności rozszerzenia powództwa w sprawie I C 881/14 – nie orzeczone.

O kosztach procesu orzeczono ma mocy art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powódka przegrała sprawę w całości, należało więc zasądzić od niej na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, ustalonej w oparciu o treść art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800).